

Milieu jaarverslag 2023

Inhoudsopgave

Samenvatting	3
1. Voorwoord	4
2. Milieuzorg	5
3. Milieu activiteiten	6
3.1 Duurzaam inkopen	6
3.2 Scholing	6
3.3 Gevaarlijke stoffen	7
4. Audits en inspecties	8
4.1 Incidenten en meldingen	8
4.2 Wet Milieubeheer	8
4.3 Legionella	9
4.4 MPZ	9
5. Mobiliteit	10
5.1 Stimuleren fietsgebruik & OV	10
5.2 Mobiel werken	10
6. Voeding	11
6.1 Patiëntenvoeding	11
6.2 Medewerkers catering	12
7. Energie	13
7.1 Verbruiksgegevens energie	13
7.2 Reductie maatregelen Verbruiksgegevens energie	14
7.3 Klimaat akkoord Parijs en Routekaart CO2 reductie	14
8. Afval	15
8.1 Wet en regelgeving AVG	15
8.2 Preventie en Scheiding	15
8.3 Afvalverwijdering	17

Samenvatting Cure 2023

Ga mee de wereld rond

- Woon/werkverkeer
17.001.201 km x 4.258
- Woon/werkverkeer
1.984.832 km x 50
- Bespaard woon/werkverkeer door thuiswerken
1.200.000 km x 30

Mobiliteit

In blauwe vinvissen

- x 1,4 SZA
205.783kg
- x 5,6 Restafval
835.710kg
- x 1,2 Papier/karton
182.820kg

Afval

Project facts

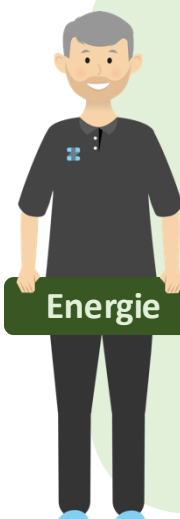
- Strategisch focusgebied
- 14 greenteams
- Behoud MPZ certificering Zilver
- Minimaal projectbudget

In ananassen

- x 14.000 Organisch afval
Swill
13.940 kg
- x 9.000 Koffiedrab
inzameling
8.900 kg

Catering

In verbruik huishouden

- x 2.443 Gas
2.855.540 nm³
- x 13.185 Elektra (50% groen)
32.686.200 kWh
- x 5 Stookolie
12.000 kg
- x 1.787 Water
193.000 nm

Energie

1 Voorwoord

Het aanbieden van goede zorg vraagt om een gezonde organisatie. Dit ligt in het verlengde van onze kernopdracht de beste zorg, zo thuis mogelijk. Vandaag maar zeker ook in de toekomst!

Zuyderland heeft intern een ambitie uitgesproken op het gebied van Duurzaamheid:

- Door het ondertekenen van de greendeal 3.0 op 8 december 2022, heeft Zuyderland zich verbonden aan de afspraken uit het klimaatakkoord van Parijs. Zuyderland heeft zich bewust aan deze datum verbonden, gezien dit het eerste landelijke onderteken moment was voor de zorgsector om duurzaamheidsambities waar te maken na ondertekening door diverse ministers.
- Duurzaamheid is in 2023 benoemd tot strategisch focusgebied. Het programma wil duurzaamheid verankeren, uitvoeren en monitoren op alle lagen binnen Zuyderland, zodat we voldoen aan verplichtingen en Duurzaamheid als volwaardig criterium bij besluitvorming en in ons dagelijks handelen laten mee wegen.

Samen met al onze medewerkers, medisch specialisten en vrijwilligers zetten wij ons samen in voor een duurzaam Zuyderland.

Veel leesplezier.

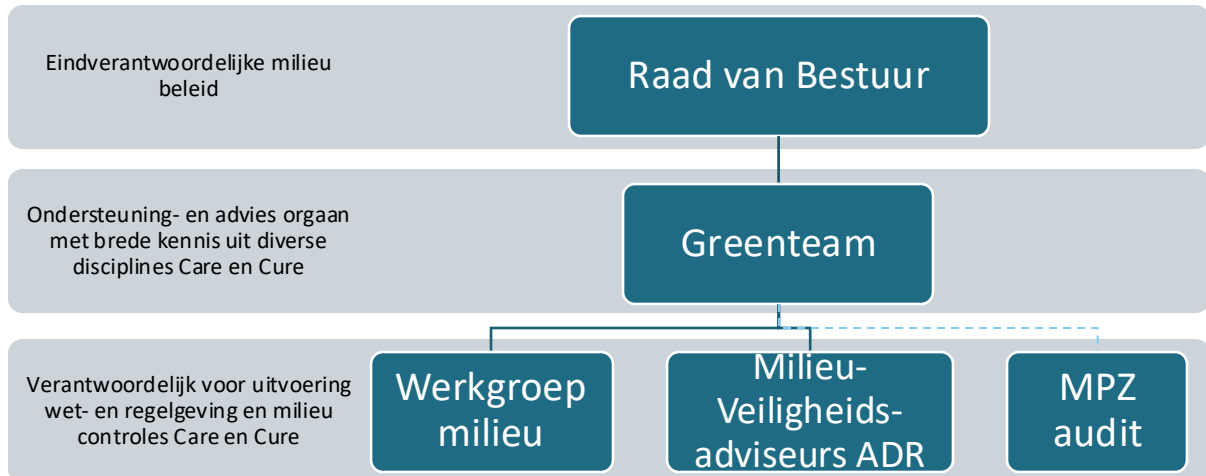
Bas Kivit van Haaften

RVE manager Facilitair Bedrijf & Inkoop

2 Milieuzorg

De Raad van Bestuur is eindverantwoordelijk voor het milieubeleid binnen de organisatie. Zij worden hierbij ondersteund door diverse werkgroepen.

Begin 2024 (aanvankelijk gepland eind 2023) is Zuyderland Cure opnieuw gecertificeerd volgens de Milieuthermometer Zorg en heeft certificering niveau Zilver weten te consolideren.

3 Milieuactiviteiten

3.1 Duurzaam inkopen

Duurzaam inkopen is een essentieel onderdeel van de milieuthermometer:

- In facilitaire inkoopportfolio's maken duurzaamheidsthema's onderdeel uit van de uitvraag en inkoop-besluitvorming. In 2023 heeft duurzaamheid bij 2 Facilitaire aanbestedingen een rol gespeeld.
- In zowel het medische als niet medische PvE zijn standaard vragen rondom duurzaamheid opgenomen:
  - Geef aan welke stappen/maatregelen uw firma neemt in het kader van Duurzaamheid en MVO.
  - Geef aan of disposables en/of verpakkingen recyclebaar zijn.
  - Geef aan welke milieubesparende maatregelen door uw firma zijn genomen.
- Het Inkoopbeleid 2022 – 2025 conform criteria MTZ en bekrachtigd door Bestuursraad in 2022, is nog van kracht.

3.2 Scholing

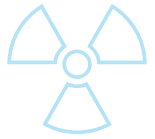
- In het kader van bewustwording, worden er vanuit het programma Duurzaamheid trainingen en presentaties verzorgd op aanvraag. In 2023 werden er onder andere presentaties gegeven bij de Vakgroep Psychiatrie, het Young Professionals Programma Facilitair Bedrijf, Unitmanagers Traineeship (Care) en bij DOO-onderwijs voor Arts-Assistenten heeft het thema een terugkerende vaste plek gekregen. Het DOO-onderwijs wordt samen met het MUMC+ georganiseerd.
- Opleiding ADR 1.3 is voor een aantal jaren (sinds 2022) geborgd:
  - Alle medewerkers van afdeling logistiek Cure en de chauffeurs van “Transpo Nuth”, die de dienstverlening voor Zuyderland uitvoeren, zijn opgeleid.
  - In 2023 zijn op verzoek van de leiding centrale sterilisatie afdeling (CSA) de medewerkers van de afdeling CSA Sittard en Heerlen toegevoegd.

3 Milieuactiviteiten

3.3 Gevaarlijke stoffen

Opslag van gevaarlijke stoffen wordt conform de PGS 15 richtlijn uitgevoerd en heeft betrekking op de brand-, arbeids- en milieuveiligheid voor verpakte gevaarlijke stoffen:

- De hoeveelheid is het afgelopen jaar verminderd door:
  - Kleinere werkvoorraden op afdelingen
  - Vervanging van schadelijke stoffen door milieuvriendelijke stoffen.
- Zuyderland gebruikt radioactieve stoffen voor medisch-diagnostische, medisch therapeutische en kalibratie doeleinden. De radioactieve stoffen mogen uitsluitend voorhanden zijn en worden toegepast in daartoe aangewezen ruimtes volgens geldende voorschriften vergunning van de Kernenergiewet (KEW). Het gebruik van radioactieve stralers betreft arbeidsomstandigheden, en wordt toegelicht in het Stralingshygiëne- jaarverslag 2023.
- Laboratoria en Apotheek werken sinds 2015 met een digitaal registratie programma (SOFOS), waarin de leverancier alle gevaarlijke stoffen van relevante data omtrent veiligheid, opslag en milieu voorziet. De databank bevat de gegevens van meer dan 800 stoffen die binnen het Zuyderland in gebruik zijn. Blootstelling registratie van gevaarlijke stoffen, vindt plaats met een wettelijk verplichte registratielijst.
- De door Raad van Bestuur aangestelde asbestcommissie bespreekt asbest gerelateerde onderhouds- of (ver)bouwprojecten. In 2023 is beperkt asbest gesaneerd:
  - 10 m² Sloop Bouwdeel L (beplating en kit)
  - 20 m² Bouwdeel B 2de verd. Satellietlab (luchtkanalen)
  - 10 mtr Interventiekamer (5 dilatatievoegen)
  - 50 mtr Diverse plaatsen (beglazingskit)
  - 5 mtr + 3 m² Wkc poli (kit 5 mt en 3m² beplating)

4 Audits en inspecties

4.1 Incidenten en meldingen

- Er hebben in 2023 géén milieucalamiteit of arbeidsongevallen (iSZW) plaatsgevonden.
- Er hebben géén incidenten plaatsgevonden rondom transporten of verlaadactiviteiten tussen de Zuyderland locaties. Dit geldt ook voor transporten en verlaadactiviteiten via de afvalverwerker.
- In 2023 zijn er géén meldingen gedaan bij de Nederlandse Arbeidsinspectie.

4.2 Wet Milieubeheer

De voorschriften zijn in de omgevingsvergunning vastgelegd. Er wordt gebruik gemaakt van de Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) die aangeeft welke milieuregels van toepassing zijn inclusief checklist op maat.

- De Regionale Uitvoeringdienst (RUD) controleert periodiek op naleving van de omgevingsvergunning, in 2023 heeft er één inspectie plaatsgevonden en zijn er geen overtredingen geconstateerd op gebied van afvalwater.
- Zuyderland MC voldoet aan de wetgeving op het gebied van vervoer gevaarlijke stoffen Inspectie voor Leefomgeving en Transport (IL&T).
- Door Vastgoed, Bouw & Techniek zijn diverse vaste keuringen opgenomen. In 2023 zijn er geen noemenswaardige overtredingen geconstateerd. Wel is een jaarlijkse AIM melding gedaan voor het nieuwe LAB gebouw & uitbreiding medische gassen installatie met flessen batterijen in het kader van PGS-15.

4 Audits en inspecties

4.3 Legionella

RI&E voor legionella is actief en wordt actueel gehouden in samenwerking met een externe partij (BRL 6010) en gebouwbeheerders. Het plan van aanpak voor verbeteringen en spoelprocedures worden gemonitord. Aantal gemelde besmettingen 2023 bij ILT (>1000 KVE):

28 Cure

- 20 Heerlen
- 8 Sittard/Geleen

4.4 MPZ

Zuyderland is lid van De vereniging Milieu Platform Zorgsector (MPZ) met als doel samen toewerken naar duurzame zorg. Naast het platform voor kennis verzorgt de MPZ tools en audits voor duurzame zorg:

- Milieu Thermometer zorg (milieu managementsysteem)
  - Cure: registreert sinds 2018
- Als erkenning voor de gemaakte stappen rondom duurzaamheid in de afgelopen jaren, heeft Zuyderland ervoor gekozen om zich te laten auditen (geldigheid van 3 jaar met jaarlijks een controle audit). De controle audit voor Cure en Initiële audit voor 2 Care locaties heeft 10 januari j.l. plaatsgevonden (stond oorspronkelijk medio december 2023 gepland). Uitkomst:
  - Cure Brons behaald in 2018
Zilver behaald in 2022 en in 2023 behouden

5 Mobiliteit

Voorgaande jaren is er niet gerapporteerd op mobiliteit.

5.1 Stimuleren fietsgebruik & OV

Als stimulans voor fiets woon/werk verkeer biedt Zuyderland een fietsvergoeding aan. In 2023:

- Stapte er per maand gemiddeld 1.322 medewerkers op de fiets. In het hele jaar leidde dit tot 124.052 fietsdagen.
- Overzicht van bij elkaar gefietste vergoeding per maand:

2023	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	1.096	1.057	1.135	1.193	1.262	1.485	1.630	1.508	1.478	1.494	1.414	1.123
	€ 5.391	€ 5.859	€ 5.978	€ 6.964	€ 3.282	€ 4.151	€ 5.080	€ 4.205	€ 4.063	€ 4.191	€ 7.854	€ 6.205

- Maakte er 400 medewerkers gebruik van de fietslease regeling.
- Is 8 maart op locatie Sittard/Geleen een E-bike deelstation voor Zuyderland geopend. In Heerlen was deze al aanwezig per 11 mei 2022.
- Hebben 5 medewerkers een OV abonnement benut.

5.2 Mobiel werken

Als stimulans promoot Zuyderland mobiel werken aan in passende functies. In 2023:

- Werkten er gemiddeld 583 individuele medewerkers per maand thuis. In het hele jaar leidde dat tot maar liefst 37.117 thuiswerk dagen.

2023	Jan	Feb	Mrt	Apr	Mei	Jun	Jul	Aug	Sep	Okt	Nov	Dec
	602	597	591	646	582	565	585	563	521	564	606	608
	3.110	3.563	3.029	3.562	2.681	2.965	3.074	2.949	2.743	2.793	3.243	3.405

6 Voeding

Voorgaande jaren is er niet gerapporteerd op voeding.

6.1 Patiëntenvoeding

Als organisatie met maatschappelijk geld hebben wij een duurzaam en toekomstbestendig voedselsysteem als doel. Dit vergt tijd en samenwerking met onze leveranciers.

Een duurzaam voedingssysteem dicht bij de patiënt georganiseerd:

- Zuyderland serveert gezonde voeding en draagt bij aan wensen uit het preventieakkoord, het Integraal Zorgakkoord en Greendeal.
- Jaarlijks ca. een half miljoen koude en warme maaltijden in een uniek proces in nauw overleg met haar leverancier.
- De sous vide producten hebben een hoog vitamine- en mineralengehalte en worden middels een state of the art voedselbereidingsproces geproduceerd en binnen 15 minuten geassembleerd, geregenereerd en geserveerd.

Waste reductie

Waste productie is een gegeven. Waste reductie is een topic dat hoog op onze agenda staat:

- De sous vide producten hebben een lange houdbaarheid. Dit draagt bij aan minimaliseren van verlies van voedingsmiddelen.
- In mei 2023 is gestart met de registratie van waste in 'Vers en veilig'.

Eiwittransitie

- Zuyderland is op een verantwoorde wijze actief om het aandeel plantaardig eiwit te doen groeien binnen haar menuaanbod. Met stakeholders voeren we een constructieve dialoog over de mate waarin plantaardig eiwit het aanbieden van dierlijk eiwit kan vervangen/aanvullen.

6 Voeding

6.2 Medewerkers catering

De catering is uitbesteed aan MEES. Zij hebben duurzaamheid hoog in het vaandel staan, dit kenmerkt zich in 2023 in:

- MVO Verbeterplannen per kwartaal welke een vast onderdeel zijn van de overleggen.
- ISO 14001 certificaat (milieumanagementsysteem) behaald.
- Deelname aan circulair project 'GRO': inzameling koffiedrab voor teelt van oesterzwammen, welke weer worden gebruikt als ingrediënt voor de producten die ze verkopen.
- Invulling disposables via de groene lijn van Eldee Packaging, die voldoet aan nieuwe eisen volgens de SUP wet. Waarbij het grootste gedeelte 100% biologisch afbreekbaar zijn.
- Introductie nieuwe innovatieve productlijnen zoals GRO, Snacks with benefits en de vegetarische slager.
- Statiegeld inzameling voor Roparun Zuyderland.
- Samenwerking gestart met Bekkerie Talentino. Er is er een bakkerij geopend in Zuyderland Sittard. De bakkerij wordt gerund met én door talenten met een lichte psychiatrische en/of verstandelijke beperking.

7 Energie

Rapportages geven inzicht waar nog alternatieve technieken of besparingen voor energiewinst mogelijk zijn. Met Gebouw-beheer vindt structureel overleg plaats over het opnemen, verwerken en interpreteren van energiedata.

7.1 Verbruiksgegevens energie

- Zuyderland MC doet vanaf 2018 mee aan de benchmark Milieubarometer. In deze benchmark kunnen ziekenhuizen onderzoeken of bijvoorbeeld de energieverbruiken hoog zijn vergeleken met een vergelijkbaar ziekenhuis. In deze benchmark scoort Zuyderland Cure bovengemiddeld goed.
- Het verbruik van 2023:

Commodity	Zuyderland-locatie	eenh	CO2 Emissie-factor	CO2 emissie	Groen	eenh
Sittard-Geleen, Dr H van der Hoffplein 1						
Gas	677.500	nm3	1,88	1.276	0	ton
Elektra	17.732.765	kWh	0,53	4.664	50%	ton
Stookolie	6.000	kg	2,95	0	0	ton
Water	83.000	m3				
Totaal				5.940		ton
Heerlen, H. Dunantstr 5						
Gas	2.178.040	nm3	1,88	4.103	0	ton
Elektra	14.953.400	kWh	0,53	3.933	50%	ton
Stookolie	6.000	kg	2,95	0	0	ton
Water	110.000	m3				
Totaal				8.036		ton
Sittard-Geleen + Heerlen						
Gas	2.855.540	nm3	1,88	5.380	0	ton
Elektra	32.686.200	kWh	0,53	8.596	50%	ton
Stookolie	12.000,00	kg	2,95	0	0	ton
Water	193.000	m3				
Totaal				13.976		ton

- Afgezet tegen 2022 zien wij in alle 3 de voorzieningen een afname die doorzet (Bron Enexis).

Besparing t.o.v. voorgaand jaar:	2022	2023
Gas	% - 4,86	- 11,45
Elektra	% 2,07	- 1,16
CO2	% - 0,32	- 6,46

7 Energie

7.2 Reductie maatregelen Verbruiksgegevens energie

Er wordt op verschillende manieren geprobeerd om de daling positief voort te zetten. Maatregelen die in 2023 hebben bijgedragen:

- In S3-ruimten is de relatieve vochtigheid inblaaslucht van 50% naar 30% verlaagd als acceptabele structurele ondergrens.
- (deels) thuiswerken in diverse kantoor functies.
- Inkoop 50% groene stoom met CertiQ voor Cure (Wind NL).
- Nachtverlaging op de luchtbehandeling OK's.
- Vervolg uitvoering routekaart CO2 reductie.
- Formering werkgroep op tactisch-operationeel gebied m.b.t. doorvoeren energiebesparingen op locatie Sittard.
- Traditionele verlichting hal Geleen deels vervangen door LED.
- Voorkomen diepte investeringen Heerlen m.b.t. 2030.

7.3 Klimaat akkoord Parijs en Routekaart CO2 reductie

Voor het klimaat akkoord Parijs t.b.v. reductie CO2 t.o.v. peiljaar 2009 (Parijs) is alleen de schoorsteenbenadering relevant en worden de locaties Kerkrade en Brunssum elk voor 3% meegenomen op het totaal.

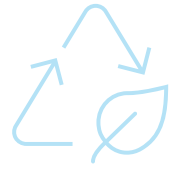
- Zuyderland MC zit goed op koers t.o.v. referentiejaar 2009. De Routekaart-streefwaarde van 49% reductie voor 2030 is daar mee al behaald! Deze reductie is 53% in 2023, dit ten aanzien van de eis van 55% (was 49%) in 2030.
- De energie-eindnorm 2050 wordt naar verwachting 120 kWh/m². Het gemiddelde energieverbruik:
  - Sittard-Geleen 153 kWh/m² -> 28% verwijderd van eindnorm
  - Heerlen 331 kWh/m² -> 176% verwijderd van eindnorm

8 Afval

8.1 wet en regelgeving AVG

De borging van geheimhouding van data (AVG) m.b.t. afval wordt geborgd door:

- Het inzamelen van vertrouwelijke papier met behulp van 30L blauwe afsluitbare papier bakken op de werkplekken als tussenopslag, die iedere medewerker na dienst ledigt in de daarvoor bestemde gesloten grote papiercontainers met inwerpgleuf op het milieueiland. Afgifte van het vernietigingscertificaat vind plaats door afvalverwerker L'Ortye.
- Plastic met persoonlijke data wordt apart verzameld en opgehaald en vernietigd onder afgifte van een vernietigingscertificaat door subcontractor "Renewi".
- Digitale data zoals harde schijven, cd's, etc., worden vernietigd (shredderen) door firma Waterschoot (Subcontractor van L'Ortye). Ook van deze dienstverlening ontvangt Zuyderland een vernietigingsverklaring.

8.2 Preventie en scheiding

- Preventie en scheiding staat hoog op de agenda van de werkgroep Milieu, milieu-veiligheidsadviseurs ADR, greenteam en afdelings-overleggen KAM.
- Punten uit het afvalpreventieplan 2021-2025 en verdere scheiding zijn onderdeel van projectinitiatieven.

Geboekte resultaten op volgende pagina.

8 Afval

Geboekte resultaten:

- Uitbreiding inzameling plastics cq folies met 4 afdelingen. Teller staat inmiddels op:
  - Heerlen 12 afdelingen
  - Sittard/Geleen 8 afdelingen
- Voldoen aan wet- en regelgeving rondom verbod disposable plastic bekens. Gebieden t.b.v. patiënten- en cliëntenverzorging vormen een uitzondering op deze regelgeving.
- Inzamelen van koffiedik, ter vergisting op locatie Heerlen definitief ingeregeld.
- Succesvolle pilot inzamelen en verwerking handdoekjes toiletruimtes personeel locatie Sittard.
- In 2022 is OK Heerlen gestart met demontage staplers en zend onderdelen via CSA retour naar Greencycl.
- Verkenning opgestart met Sabic over recycling PE/PP plastics.
- Contract aanpassing L'Ortye om enerzijds duurzaamheid meer te integreren en anderzijds kosten te besparen.

Het volgen van ontwikkelingen staat vast op de agenda:

- Onderzoeken alternatieve digitale analyse methodes om gebruik milieuschadelijke stoffen (ZZS Stoffen) te voorkomen of terug te dringen.
- Volgen van recycle methodes, waaronder:
  - Incontinentie materiaal
  - Disposable overslag jassen: In 2023 reusables onderzocht. Echter wegen kosten voor huur en bewassen niet op tegen de aanschaf van disposables.
  - Gelamineerd kunststof
- Het binnen de instelling op vrijwillige basis blijven uitbreiden van milieu contact personen (MCP's). Zij dienen als milieu-ambassadeur en als eerste aanspreekpunt.

8 Afval

8.3 Afvalverwijdering

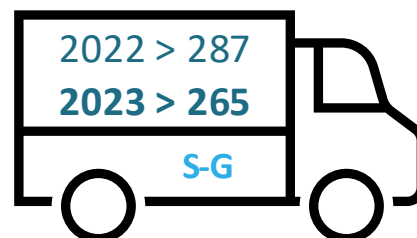
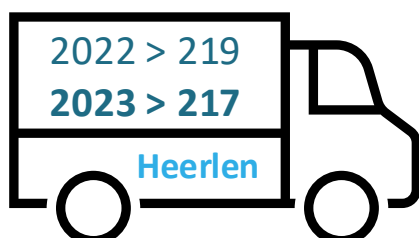
Zuyderland registreert en verwijst voor de data van alle afvalstromen naar de Milieu Barometer. De meest aangeboden reststoffen van Zuyderland betreffen:

2023	Heerlen	Sittard-Geleen	Totaal Cure
SZA	88.560 kg	117.223 kg	205.783 kg
	12.296 vaten	9.174 vaten	21.470 vaten
Restafval	465.310 kg	370.400 kg	835.710
Papier/ karton	96.630 kg	86.190 kg	182.820 kg

- SZA: Samen 205.783 kg ook wel 21.470 vaten afgevoerd en verbrand.
  - Daling Heerlen, Kerkrade en Brunssum zet voort.
  - De verhuizing van laboratoria (klinisch chemisch lab en microbiologie) naar Sittard verzorgen een toename.
- Restafval: De totale afvalreductie zet voort.
  - Het apart inzameling van koffie droes (9.000 kg), thuiswerken, inzet milieuveiligheidsadviseur ADR (t.b.v. recycling matrassen, röntgenfoto's en folies) en bewustwording vanuit greenteams zullen positief bijdragen aan de afvalreductie.
- (Vertrouwelijk) papier/karton: Kleine schommelingen in gewichten blijven aan de orde.
  - Gevolg van wisselende verpakkingsmaterialen.

In 2023 is het gelukt om de vrachtbewegingen voor afvoer van alle afvalstromen te laten dalen, dit terwijl er wel meer fracties apart zijn ingezameld en afgevoerd. Aantal ritten t.o.v. voorafgaande jaar:

Voetnoot berekeningen samenvatting:

- Verbruik NL huishouden per jaar:
  - 1.169 kuub gas
  - 2.479 kW electra
  - 108m³ water
  - 2.500 ltr stookolie
- Gewicht blauwe vinvis 150.000 kg
- Gewicht ananas 1 kg

Redactie: Petra Schoenmaeckers Beleidsadviseur Facilitair Bedrijf